

Štvrtok 14. apríla 2016

P8_TA(2016)0129

Honduras: situácia obhajcov ľudských práv**Uznesenie Európskeho parlamentu zo 14. apríla 2016 o situácii obhajcov ľudských práv v Hondurase (2016/2648(RSP))**

(2018/C 058/17)

Európsky parlament,

- so zreteľom na usmernenia EÚ o ochrancoch ľudských práv a usmernenia EÚ na presadzovanie a ochranu všetkých ľudských práv lesieb, gejov, bisexuálnych, transrodových a intersexuálnych osôb (LGBTI),
- so zreteľom na svoje uznesenie z 11. decembra 2012 o návrhu rozhodnutia Rady o uzavretí Dohody o pridružení medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi na jednej strane a Strednou Amerikou na strane druhej ⁽¹⁾,
- so zreteľom na záverečnú správu volebnej pozorovateľskej misie EÚ o všeobecných voľbách v Hondurase v roku 2013 a na jej následnú misiu v roku 2015 v súvislosti s beztrestnosťou,
- so zreteľom na akčný plán EÚ pre ľudské práva a demokraciu (2015 – 2019),
- so zreteľom na odporúčania všeobecného pravidelného preskúmania Organizácie Spojených národov (UPR) pre Honduras z 8. mája 2015,
- so zreteľom na správu osobitného spravodajcu OSN o globálnych hrozbách, ktorým čelia obhajcovia ľudských práv, a o situácii obhajcov ľudských práv žien,
- so zreteľom na vyhlásenie osobitného spravodajcu OSN o situácii obhajcov ľudských práv v Hondurase vydané 18. marca 2016 v Ženeve,
- so zreteľom na článok 25 rokovacieho poriadku o mechanizme preventívnych opatrení Medziamerickej komisie pre ľudské práva,
- so zreteľom na Dohovor Medzinárodnej organizácie práce o domorodom a kmeňovom obyvateľstve v nezávislých krajinách z roku 1989 (dohovor MOP 169),
- so zreteľom na vyhlásenie vedúcich misie EÚ o zložitej situácii komunity LGBTI v Hondurase zo 17. februára 2016,
- so zreteľom na vyhlásenia orgánov EÚ vrátane vyhlásenia delegácie EÚ v Hondurase z 3. marca 2016 a vyhlásenia hovorca podpredsedníčky Komisie / vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku Federicy Mogheriniovej zo 16. marca 2016,
- so zreteľom na doložky o ľudských právach v dohode o pridružení medzi EÚ a Strednou Amerikou a v dohode o partnerstve a spolupráci medzi EÚ a Strednou Amerikou, ktorá je v platnosti od roku 2013,
- so zreteľom na článok 135 ods. 5 a článok 123 ods. 4 rokovacieho poriadku,

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 434, 23.12.2015, s. 181.

Štvrtok 14. apríla 2016

- A. keďže podľa viacerých správ OSN o obhajcoch ľudských práv sú environmentálni aktivisti, obhajcovia práv pôvodného obyvateľstva, právnici, novinári, odborári, roľníci, aktivisti za práva žien a osoby LGBTI, ako aj iní aktivisti v Hondurase obeťami sú obeťami násilia, svojvoľného väznenia, hrozieb a vražd;
- B. keďže honduraská vláda prijala pozitívne záväzky a iniciovala právne predpisy na ochranu obhajcov ľudských práv, novinárov a právnikov, čo zahŕňa okrem iného otvorenie úradu komisárky OSN pre ľudské práva, otvorenosť vnútroštátnych orgánov pre ľudské práva medzinárodným monitorovacím misiám a schválenie zákona z roku 2015 na ochranu obhajcov ľudských práv;
- C. keďže napriek uvedenému sa Honduras stal jednou z najnebezpečnejších krajín v regióne pre obhajcov ľudských práv; keďže Honduras je jednou z najnásilnejších krajín na svete pre environmentálnych aktivistov, keď bolo od roku 2010 do roku 2015 zavraždených najmenej 109 environmentálnych aktivistov;
- D. keďže podľa dostupných informácií bola známa ochrankyňa životného prostredia a práv pôvodného obyvateľstva a zakladateľka občianskej Rady organizácií ľudu a pôvodného obyvateľstva Hondurasu (COPINH) Berta Cáceresová 3. marca 2016 zavraždená neidentifikovanými mužmi vo svojej domácnosti; keďže jej smrť vzbudila medzinárodné pobúrenie a obavy verejnosti v súvislosti s problematikou obhajcov pôvodného obyvateľstva, životného prostredia a práv na využívanie pôdy v Hondurase;
- E. keďže iba o dva týždne neskôr, 16. marca 2016, bol zavraždený Nelson García, ktorý bol tiež členom COPINH; keďže rýchly zásah honduraských orgánov viedol k zadržaniu jeho údajného vraha;
- F. keďže občan Mexika Gustavovi Castrovi Sotovi, ktorý je jediným očitým svedkom vraždy pani Cáceresovej a sám utrpel strelné zranenia, takmer mesiac nemohol opustiť krajinu pre potreby vyšetrovania; keďže 6. apríla 2016 dostal povolenie na opustenie krajiny;
- G. keďže honduraská vláda okamžite odsúdila tento ohavný zločin, vyhlásila vyšetrovanie vraždy pani Cáceresovej za národnú prioritu a informovala verejnosť o dosiahnutom pokroku; keďže vláda pri vyšetrovaní tejto vraždy oficiálne požiadala o spoluprácu Organizáciu amerických štátov (OAS);
- H. keďže pani Cáceresová, ktorej sa stále vyhrážali, využívala preventívne opatrenia Medziamerickej komisie pre ľudské práva (IACHR), ktoré údajne Honduras účinne nevykonával; keďže pani Cáceresová je jednou z 15 obhajcov ľudských práv, ktorí boli v Hondurase zabití od roku 2010 do roku 2016 napriek tomu, že využívali tieto preventívne opatrenia;
- I. keďže tieto nedávne vraždy treba vnímať v kontexte desaťročného mierového odporu pod vedením COPINH a ostatných aktivistov proti vodnej elektrárni Agua Zarca na rieke Gualcarque, ktorá je obrovským projektom značne závislým od európskych investorov a technológie a ktorá sa údajne stavia bez slobodnej a informovanej konzultácie s cieľom získať súhlas príslušných domorodých spoločenstiev, ako to vyžaduje dohovor MOP 169; keďže holandská rozvojová banka FMO a spoločnosť Finnfund pozastavili platby na projekt priehrady Agua Zarca, ktorej hlavnou oponentkou bola pani Cáceresová;
- J. keďže vražda ochrankyne práv osôb LGBTI a transrodovej ženy a členky združenia Arcoíris Paoly Barrazovej z 24. januára 2016 upriamuje pozornosť na rastúce nebezpečenstvo, ktoré hrozí komunite LGBTI v Hondurase; keďže jej zavraždenie je najnovším zo série násilných úmrtí aktívnych členov organizácií pre ľudské práva osôb LGBTI za ostatných 11 mesiacov vrátane vražd Angy Ferreirovej, Violety Rivasovej, Glorie Carolyny Hernández Vásquezovej (známej aj pod menom Génesis Hernández), Jorgea Albertu Castilla, Estefanie Zúñigovej, Henryho Matamorosa a Josseliny Janety Aceituno Suazovej; keďže od roku 1994 bolo v Hondurase údajne zabitých 235 osôb LGBTI, pričom iba 48 prípadov skončilo na súde; keďže národný komisár pre ľudské práva vyhlásil, že 92 % zločinov sa riadne nevyšetrilo, a teda nevyjasnilo;

Štvrtok 14. apríla 2016

- K. keďže osobitný spravodajca OSN pre situáciu obhajcov ľudských práv Michel Frost 18. marca 2016 vyhlásil, že „tento bludný kruh násilia skončí až vtedy, keď sa skoncuje s beztretnosťou a páchatelia týchto útokov budú postavení pred spravodlivosť“ a zdôraznil, že honduraské orgány musia bezodkladne prijať konkrétne opatrenia na zaistenie bezpečnosti všetkých obhajcov ľudských práv v krajine a ich rodín;
- L. keďže v Hondurase v súčasnosti pokračuje reforma trestného zákonníka, ktorý by mal vychádzať z medzinárodných dohôd a mal by byť dôležitým nástrojom na zabezpečovanie práv zraniteľných skupín;
- M. keďže EÚ a jej členské štáty podporujú posilňovanie súdnictva a ľudských práv prostredníctvom rôznych programov a projektov spolupráce, najmä prostredníctvom Podporného programu pre ľudské práva (PADH) a programu Eurojusticia;
- N. keďže viaceré členské štáty ešte neratifikovali dohodu o pridružení medzi EÚ a Strednou Amerikou, čo znamená, že pilier „politického dialógu“ zatiaľ nevstúpil do platnosti; keďže dodržiavanie zásad demokracie, právneho štátu a ľudských, občianskych a politických práv občanov oboch regiónov sú základnými prvkami dohody o pridružení medzi EÚ a Strednou Amerikou;
1. čo najdôraznejšie odsudzuje nedávnu vraždu Berty Cáceresovej, Nelsona Garcíu a Paoly Barrazovej, ako aj všetky predchádzajúce vraždy obhajcov ľudských práv v Hondurase; vyjadruje úprimnú sústrasť rodinám a priateľom všetkých týchto obhajcov ľudských práv;
2. vzdáva hold honduraskej environmentálnej aktivistke a domorodej vodkyňi ľudu Lenca a zakladateľke a koordinátorky rady COPINH pani Cáceresovej, ktorá zasvätila svoj život posilňovaniu demokratickej spoločnosti vo svojej krajine; zdôrazňuje, že jej zavraždenie je príznačné pre krajiny s mimoriadne vysokým počtom vrážd a rozšírenou beztretnosťou;
3. vyjadruje hlboké znepokojenie nad tým, že napriek preventívnym opatreniam, ktoré vydala IACHR, honduraské orgány neposkytli pani Cáceresovej primeranú ochranu; vyzýva honduraskú vládu, aby zmobilizovali všetky dostupné prostriedky s cieľom účinne vykonať 92 preventívnych opatrení IACHR, ktoré v súčasnosti v krajine pôsobia, a zabrániť páchaniu podobných aktov voči ďalším ohrozeným environmentálnym a domorodým aktivistom;
4. naliehavo vyzýva na okamžité, nezávislé, objektívne a dôkladné vyšetrovanie týchto a predchádzajúcich vrážd s cieľom postaviť osoby zodpovedné za ich naplánovanie i uskutočnenie pred spravodlivosť a skončiť s beztretnosťou; víta skutočnosť, že na žiadosť honduraskej vlády prešetrovanie vraždy pani Cáceresovej zahŕňa aj zástupcov Vysokého komisára OSN pre ľudské práva, ako aj OAS; zastáva názor, že nástroje dostupné v rámci OSN a IACHR, ako sú nezávislé medzinárodné vyšetrovanie tak, ako to požadujú obeť, by mohli pomôcť zabezpečiť nestranné a spravodlivé objasnenie týchto vrážd;
5. vyjadruje hlboké znepokojenie nad atmosférou extrémneho násilia, najmä voči osobám LGBTI a voči tým, ktorí obhajujú ich práva; zdôrazňuje potrebu uskutočniť okamžité, dôkladné a nestranné vyšetrovanie vrážd aktívnych členov rôznych organizácií pôsobiach v oblasti ľudských práv osôb LGBTI;
6. zdôrazňuje potrebu posilniť ochranu proti diskriminácii a trestným činom páchaným z nenávisti na základe sexuálnej orientácie a rodovej identity a vypracovať usmernenia o osvedčených postupoch v úzkej spolupráci s občianskou spoločnosťou; vyzýva na zahrnutie nových vhodných opatrení na zabránenie aktom diskriminácii a trestným činom z nenávisti a na ochranu komunity osôb LGBTI v rámci každej revízie trestného zákonníka;
7. hoci je hlboko znepokojený celkovou situáciou v oblasti ľudských práv v Hondurase, víta nedávne právne reformy a snahu honduraskej vlády o zmiernenie súčasnej situácie obhajcov ľudských práv v krajine; vyzýva honduraské orgány, aby uviedli do platnosti a plne rozvinuli existujúci zákon z roku 2015 na ochranu obhajcov ľudských práv a aby v primeranej spolupráci s občianskou spoločnosťou plne sfunkčnili a primerane financovali vnútroštátny systém ochrany obhajcov ľudských práv, novinárov a právnikov; vyzýva vládu Hondurasu, aby v plnej miere vykonala odporúčania doručené v poslednom všeobecnom pravidelnom preskúmaní (UPR);

Štvrtok 14. apríla 2016

8. oceňuje prácu vedúceho delegácie EÚ v Hondurase Ketila Karlsena a jeho tímu pri podpore honduraských obhajcov ľudských práv; vyzýva delegáciu EÚ, ako aj veľvyslanectvá a konzuláty členských štátov v krajine, aby aktívne sprevádzali a monitorovali postupy súvisiace s vyšetrovaním vražd obhajcov ľudských práv, a aby zintenzívnili úsilie o zaangažovanie obhajcov ľudských práv, ktorí sú ohrození v súčasnosti;
9. domnieva sa, že aktivity európskych investorov musia mať oporu v pevnom súbore politík v oblasti environmentálnych a sociálnych záruk; dôrazne podporuje uplatňovanie hlavných zásad OSN v oblasti podnikania a ľudských práv, s jasnými požiadavkami hlbkového preverovania a zárukami riadenia rizika, a poskytovanie účinných opravných prostriedkov v prípade potreby; víta skutočnosť, že tak banka FMO, ako aj spoločnosť Finnfund verejne odsúdili vraždu Berty Cáceresovej a vyzvali na dôkladné prešetrenie, a skutočnosť, že 16. marca 2016, po správach o vražde Nelsona Garcíu, banka FMO a spoločnosť Finnfund pozastavili všetky svoje aktivity;
10. vyzýva Komisiu a Európsku službu pre vonkajšiu činnosť na zabezpečenie toho, aby európska pomoc nepodporovala ani neschvaľovala rozvojové projekty bez toho, aby vopred nespĺnili požiadavky slobodnej a informovanej konzultácie s pôvodnými spoločenstvami, nezabezpečili zmysluplnú konzultáciu so všetkými dotknutými spoločenstvami a nemali v platnosti silné záruky v oblasti ľudských práv, pracovných práv a ochrany životného prostredia;
11. vyzýva členské štáty, ktoré neratifikovali dohodu o pridružení medzi EÚ a Strednou Amerikou, aby tak urobili; naliehavo vyzýva Radu, aby vypracovala jednotnú politiku voči Hondurasu, ktorá by zaviazala 28 členských štátov EÚ a jej inštitúcie k silnému spoločnému odkazu o úlohe ľudských práv vo vzťahu medzi EÚ a Hondurasom a v regióne ako celku;
12. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie podpredsedníčke Komisie/vysokiej predstaviteľke Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, Rade, Komisii, parlamentom a vládam 28 členských štátov, prezidentovi, vláde a parlamentu Hondurasu, sekretariátu pre stredoamerickú hospodársku integráciu, Stredoamerickému parlamentu, Európsko-latinskoamerickému parlamentnému zhromaždeniu a Spoločenstvu štátov Latinskej Ameriky a Karibiku.